

Resultaten van een inwonersraadpleging over onderwerpen voor een burgerberaad

Een onderzoek voor de provincie Zuid-Holland

Juni 2025

POPULYTICS

What would you do?

Colofon

Het onderzoek is uitgevoerd door Populytics, een spin-off van de TU Delft, in opdracht van Provincie Zuid-Holland.

Datum

19 juni 2025

Versie

Eindrapport

Contact

Populytics b.v.
Strawinskylaan 239
1077 XX Amsterdam
info@populytics.nl
www.populytics.nl

Inhoudsopgave

- 1 Samenvatting**
Een samenvatting van het onderzoek en de hoofdresultaten
- 2 Wie hebben er meegedaan**
Kenmerken van de inwoners die hebben deelgenomen aan het onderzoek
- 3 Eigen ideeën van inwoners**
Welke ideeën en suggesties dragen inwoners zelf aan voor een burgerberaad?
- 4 Voorkeuren voor onderwerpen**
Welke van de zeven onderwerpen geven inwoners de voorkeur? En waarom?
- 5 Over de raadpleging**
Hoe hebben deelnemers het onderzoek ervaren? Welk rapportcijfer geven zij?

1

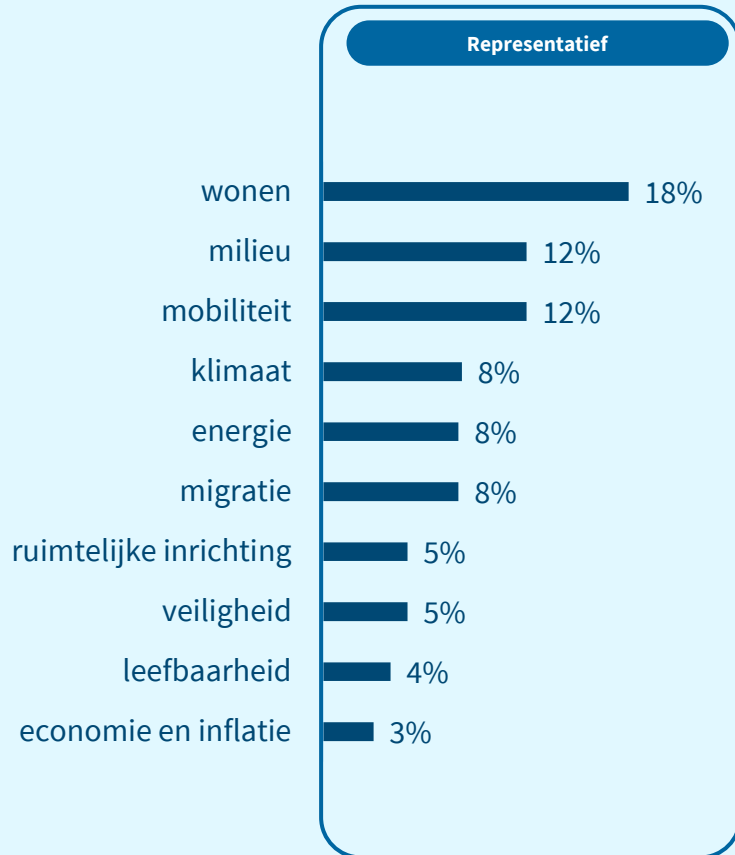
Samenvatting

Aanleiding, onderzoeksvragen, opzet, respons en waardering

- *Aanleiding.* De provincie Zuid-Holland wil graag burgerberaden organiseren. Hierbij is nog geen keuze gemaakt over de onderwerpen voor deze burgerberaden. Statenleden hebben nu aan de ambtelijke organisatie gevraagd om te onderzoeken waar de inwoners van Zuid-Holland over in gesprek zouden willen gaan tijdens een Burgerberaad. Zo kunnen zij een geïnformeerde keuze maken.
- *Doel en onderzoeksvraag.* Het doel van het onderzoek is om inzicht te krijgen in de voorkeuren van inwoners voor een onderwerp van een burgerberaad. Het onderzoek adresseert de onderzoeksvraag: *Welke onderwerpen vinden inwoners geschikt voor een burgerberaad, en welke minder?*
- *Vier groepen.* Het onderzoek is gedaan onder vier groepen. Ten eerste hebben we het onderzoek gedaan met een panel dat representatieve uitkomsten geeft voor de bevolking van Zuid-Holland op de kenmerken leeftijd, gender en opleidingsniveau. Daarnaast was er een open versie die is gedeeld via de kanalen van de provincie. Ten derde konden Statenleden zelf deelnemen via een aparte link. Ten vierde hebben we straatgesprekken gevoerd.
- *Respons.* 1.623 inwoners hebben meegedaan aan het onderzoek.
- *Waardering.* Deelnemers uit het onderzoek met het gesloten panel gaven het onderzoek gemiddeld het rapportcijfer 7,1.

Figuur 0.2. Meestgenoemde eigen ideeën en suggesties

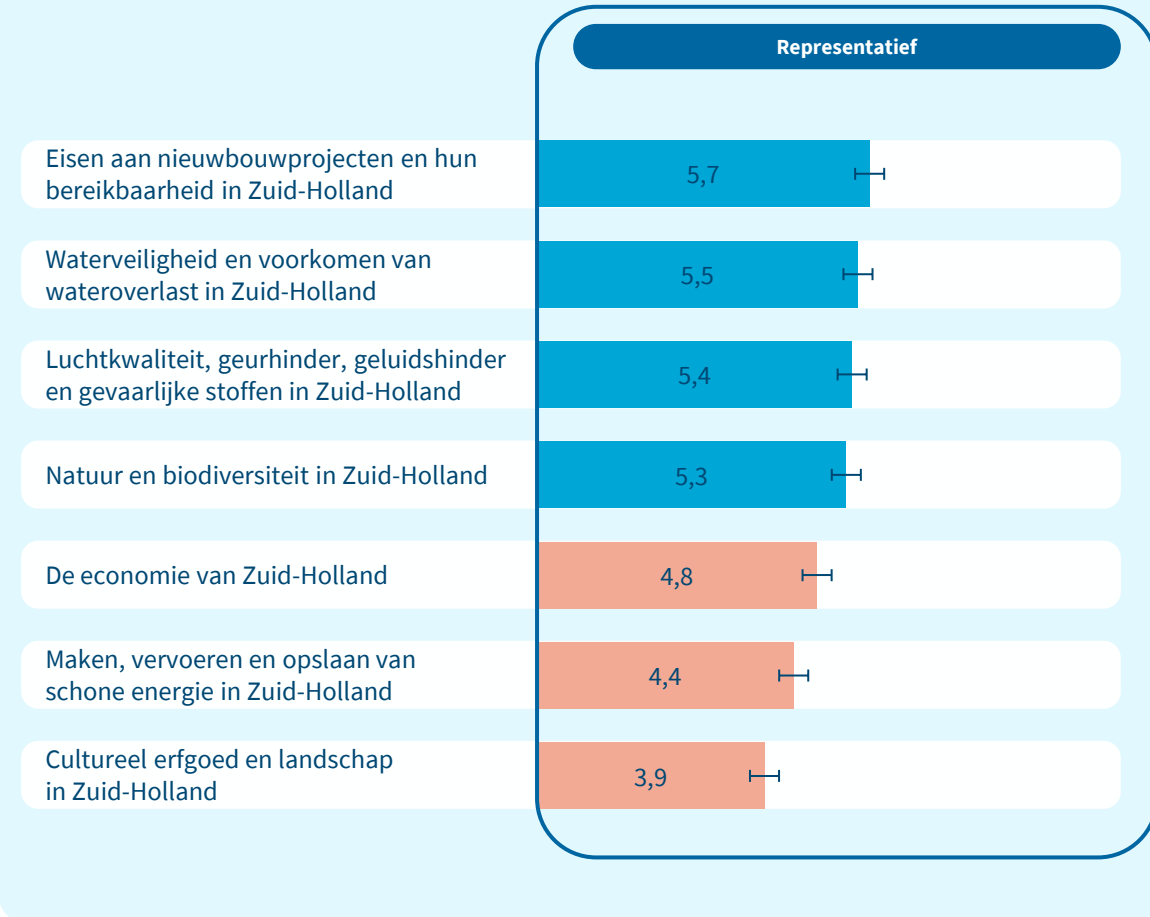
Wonen, milieu en mobiliteit worden het vaakst genoemd als mogelijke onderwerpen voor een Burgerberaad. Wonen is volgens veel verschillende groepen inwoners het onderwerp waar hun voorkeur naar uitgaat.

- *Open vraag.* Deelnemers zagen de volgende vraag: “Over welk onderwerp zou jij in gesprek willen tijdens een Burgerberaad?”.
- *Gemiddeld genomen worden drie thema’s het meest genoemd:*
  1. Wonen; door 18% van de deelnemers
  2. Milieu; door 12% van de deelnemers
  3. Mobiliteit; door 12% van de deelnemers
- *Meer overeenkomsten tussen groepen dan verschillen.* Mannen en vrouwen noemen dezelfde ‘top 3’ het vaakst. Vrouwen noemen vaker ‘wonen’ en minder vaak ‘mobiliteit’ dan mannen (zie [pagina 15](#)). Zowel onder jongere als oudere deelnemers is ‘wonen’ het voorkeursonderwerp. Jongere deelnemers noemen relatief vaker ‘klimaat’ als onderwerp en minder vaak ‘milieu’ (zie [pagina 16](#)). Deelnemers die praktisch of toegepast geschoold zijn noemen vaker de thema’s ‘migratie’ en ‘veiligheid’, dan theoretisch geschoolden, theoretisch geschoolden noemen relatief vaker ‘milieu’, ‘klimaat’ en ‘energie’ als onderwerpen (zie [pagina 17](#)).
- *Deelnemers van verschillende politieke achtergronden noemen verschillende thema’s, maar ‘wonen’ is voor allen een belangrijk thema.* Het onderwerp ‘wonen’ wordt door bijna alle kiezersgroepen vaak genoemd als geschikt onderwerp voor een burgerberaad. Deelnemers die op GROENLINKS hebben gestemd tijdens de Provinciale Statenverkiezingen noemen het vaakst ‘klimaat’ als geschikt onderwerp en relatief weinig ‘migratie’. Deelnemers die op de Partij voor de Dieren hebben gestemd noemen relatief vaak ‘milieu’ als geschikt onderwerp. Onder CDA stemmers is ‘mobiliteit’ relatief populair en onder JA21 stemmers het onderwerp ‘energie’. Deelnemers die op de PVV of de FvD hebben gestemd noemen relatief vaak ‘migratie’ als geschikt onderwerp (zie [pagina 21](#)).
- *Deelnemers aan de straatgesprekken noemen grotendeels dezelfde thema’s.* Zij noemen dezelfde ‘top 3’ (wonen, milieu en milieu) als de deelnemers aan de online raadpleging. Tijdens de straatgesprekken noemden relatief nog meer mensen ‘wonen’ dan bij de online raadpleging (zie [pagina 22](#)).

Voor een brede groep inwoners zijn de belangrijkste doelen waterveiligheid en het voorkomen van wateroverlast, en luchthinder, geurhinder, geluidshinder en gevaarlijke stoffen in Zuid-Holland

Figuur 0.3. Resultaten van gemiddelde punten die zijn toegekend aan de zeven beleidsdoelen.

7 **Betrouwbaarheidsintervallen:** als iedereen uit Zuid-Holland mee zou doen, dan bevinden de uitkomsten zich met 95% zekerheid in het donkerblauwe bereik. We kunnen dus met 95% zekerheid zeggen dat inwoners de bovenste vier doelen meer prioriteit geven dan de onderste drie doelen. We kunnen echter niet met dezelfde zekerheid iets zeggen over de volgorde van prioriteit van doelen 1 t/m 4.

- *Keuzevraagstuk.* In het tweede deel van het onderzoek zagen deelnemers de volgende hoofdvraag: “Welke onderwerpen vind je meer en minder geschikt voor een Burgerberaad?”. Vervolgens moesten deelnemers 35 punten verdelen over zeven thema’s waar zij graag of minder graag een burgerberaad over zouden zien.
- *Gemiddeld genomen worden vier onderwerpen het meest geprioriteerd:*
  1. Eisen aan nieuwbouwprojecten en hun bereikbaarheid in Zuid-Holland;
  2. Waterveiligheid en voorkomen van wateroverlast in Zuid-Holland;
  3. Luchtkwaliteit, geurhinder, geluidshinder en gevaarlijke stoffen in Zuid-Holland;
  4. Natuur en biodiversiteit in Zuid-Holland.
- *Weinig verschil tussen groepen.* We zien weinig verschillen tussen groepen met andere demografische kenmerken. Jongere inwoners geven iets meer prioriteit aan ‘De economie van Zuid-Holland’ dan oudere inwoners (zie [pagina 28](#)). Inwoners die praktisch geschoold zijn geven meer prioriteit aan ‘Eisen aan nieuwbouwprojecten en hun bereikbaarheid in Zuid-Holland’ dan inwoners van andere opleidingsniveaus. Theoretisch geschoolden geven meer prioriteit aan ‘Natuur en biodiversiteit in Zuid-Holland’ en minder aan ‘De economie in Zuid-Holland’ (zie [pagina 29](#)).
- *Inwoners van verschillende politieke achtergronden stellen hier en daar andere prioriteiten.* De onderwerpen ‘Waterveiligheid en voorkomen van wateroverlast in Zuid-Holland’ en (in iets mindere mate) ‘Luchtkwaliteit, geurhinder, geluidshinder en gevaarlijke stoffen in Zuid-Holland’ worden relatief breed gedragen: stemmers van bijna alle politieke partijen geven die doelen relatief veel prioriteit (zie [pagina 31](#)). Maar er zijn ook verschillen. PvdA- en GROENLINKS-stemmers geven relatief meer prioriteit aan ‘Natuur en biodiversiteit in Zuid-Holland’ en minder prioriteit aan ‘Eisen aan nieuwbouwprojecten en hun bereikbaarheid in Zuid-Holland’. Inwoners die op BBB, VVD en PVV stemden geven juist minder prioriteit aan ‘Natuur en biodiversiteit in Zuid-Holland’. PVW-stemmers geven het meeste prioriteit aan ‘Eisen aan nieuwbouwprojecten en hun bereikbaarheid in Zuid-Holland’.

Conclusies

1

Als we mensen spontaan vragen naar wat een goed onderwerp voor een burgerberaad zou zijn, dan noemen zij wonen, mobiliteit en milieu het vaakst.

Wonen wordt door allerlei socio-demografische groepen vaak genoemd.

2

Als we zeven onderwerpen voorleggen, dan scoren 'eisen nieuwbouwprojecten/bereikbaarheid', 'waterveiligheid', 'luchtkwaliteit, hinder, gevaarlijke stoffen' en 'natuur/biodiversiteit' het hoogst.

3

'Waterveiligheid' en 'luchtkwaliteit, hinder, gevaarlijke stoffen' geven verschillende groepen ongeveer evenveel prioriteit.

'Eisen nieuwbouwprojecten/bereikbaarheid' en 'natuur/biodiversiteit' worden door verschillende groepen relatief verschillend geprioriteerd.

1

Wie hebben er meegedaan?

1

Aanleiding, globale
opzet en respons

2

Eigen ideeën van
inwoners

3

Voorkeuren voor
onderwerpen

4

Over de raadpleging

De raadpleging is gedaan onder vier groepen

Panelraadpleging

Totaal: 1.529
respondenten

Open raadpleging

Totaal: 48 respondenten

Aanleiding en doel

- 1.529 deelnemers zijn uitgekozen uit een panel, op een manier dat zij op de kenmerken leeftijd, geslacht en opleidingstype een goede afspiegeling vormen van de bevolking van Zuid-Holland.
- Op basis van deze steekproef kunnen **representatieve** uitspraken worden gedaan over de bevolking op deze kenmerken

- Door het proactief benaderen van een beperkte groep is een panelraadpleging per definitie exclusief. Het doel van de open raadpleging is daarom om inwoners die geen onderdeel zijn van het panel de gelegenheid te geven om mee te doen.

Wijze van benaderen

- Mensen uit een panel zijn gevraagd om mee te doen.

- Alle inwoners van 16 jaar of ouder konden deelnemen aan de open raadpleging. Deze versie is via de kanalen van de provincie onder de aandacht gebracht.

De raadpleging kende nog twee versies om inzicht te krijgen in voorkeuren van Statenleden en inwoners op straat

Versie Statenleden

Totaal: 13 respondenten

Aanleiding en doel

- Door de voorkeuren van Statenleden apart uit te vragen krijgen we inzicht in hoe de voorkeuren van Statenleden zich verhouden tot de voorkeuren van inwoners.

Wijze van benaderen

- De provincie heeft zelf de versie voor de Statenleden onder de Statenleden verspreid.

Straatgesprekken

Totaal: 46 respondenten

- Bij een online raadpleging is er altijd een kans dat er bepaalde groep gemist wordt. Door ook op straat mensen aan te spreken en te vragen naar hun voorkeuren geven we ook mensen die misschien minder snel geneigd zijn om mee te doen aan een online raadpleging.

- Tijdens het aanspreken van mensen voor de straatgesprekken is iedereen die langs kwam aangesproken, tenzij zij duidelijk maakten niet mee te willen doen.

In totaal hebben 1.623 inwoners deelgenomen. De uitkomsten van de versie ‘panelraadpleging’ zijn representatief voor de provincie Zuid-Holland

- *Oververtegenwoordiging van bepaalde groepen:* In zowel de panelraadpleging als de open versie zijn mannen en theoretisch geschoolden oververtegenwoordigd. De resultaten van het panel zijn hiervoor herwogen, zodat de uitkomsten representatief zijn voor de provincie. Dit betekent bijvoorbeeld dat er bij het berekenen van de gemiddelden meer gewicht is gegeven aan antwoorden van jonge vrouwen en minder gewicht aan oudere mannen.
- *Open raadpleging:* Via diverse kanalen is een versie van de raadpleging verspreid waarbij iedereen die dat wilde kon meedoen. Hier hebben 48 mensen aan meegedaan.
- *Straatgesprekken:* Er zijn ook straatgesprekken gevoerd, hier deden 46 mensen aan mee.

Figuur 1.1. Samenstelling van de respondenten

Totaal (n=1623)

	Aandeel provincie*	Panelraadpleging (n=1529)	Open raadpleging (n=48)	Straatgesprekken (n=46)
Gender				
Vrouw	49,2%	42,4%	45,7%	50%
Man	50,8%	56,5%	54,3%	50%
Leeftijd				
16 tot 35 jaar	35,1%	22,6%	27,0%	39%
35 tot 65 jaar	51,5%	51,3%	41,4%	30%
65 en ouder	13,4%	25,7%	21,6%	28%
Opleiding				
Praktisch geschoold (basisschool, vmbo, havo/vwo klas 1, 2 of 3, mbo niveau 1)	27,5%	16,1%	2,9%	
Toegepast geschoold (havo/vwo klas 4, 5 of 6, mbo niveau 2, 3 of 4)	40,0%	28,9%	14,7%	
Theoretisch geschoold (hbo en universiteit)	32,5%	54,1%	82,4%	

* Bron: CBS

** Aantallen tellen niet altijd op tot 100%. Het resterende deel betreft 'zeg ik liever niet'

2

Eigen ideeën van inwoners

- Welke onderwerpen vinden inwoners zelf goede onderwerpen voor een burgerberaad?
- Wat schrijven deelnemers over de onderwerpen die ze inbrengen?
- Zijn er verschillen en overeenkomsten in de onderwerpen die inwoners van verschillende politieke achtergronden inbrengen?

2

Aanleiding, globale opzet en respons

2

Eigen ideeën van inwoners

3

Voorkeuren voor onderwerpen

4

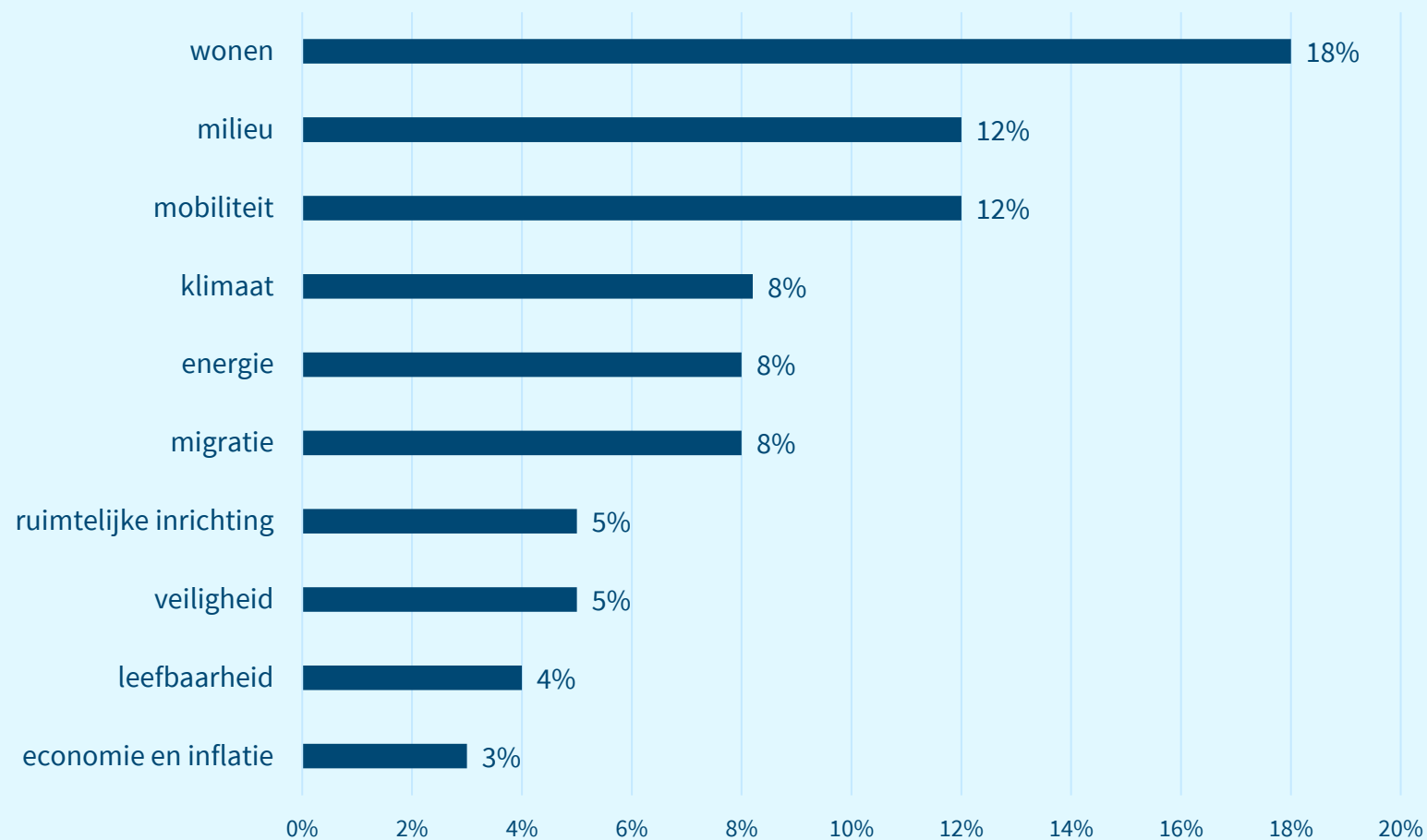
Over de raadpleging

Eigen ideeën van deelnemers richten zich met name op wonen, milieu en mobiliteit

- Open vraag: “Wat vind je een goed onderwerp voor het aankomende burgerberaad van de provincie Zuid-Holland. Denk aan een onderwerp dat interessant kan zijn voor meerdere inwoners uit de provincie Zuid-Holland.” Figuur 3.1 laat zien welke onderwerpen het meest zijn genoemd. 1.478 deelnemers gaven antwoord op deze vraag.
- Wonen wordt door 18% van de deelnemers spontaan genoemd als goed onderwerp voor een burgerberaad. Milieu wordt door 12% van de deelnemers genoemd en mobiliteit door 12% van de deelnemers.
- Als we alleen de eerstgenoemde onderwerpen per deelnemer meenemen (dus maximaal één onderwerp per deelnemer), dan zijn ‘wonen’, ‘milieu’ en ‘mobiliteit’ ook de meestgenoemde onderwerpen, ‘mobiliteit’ wordt dan iets vaker genoemd dan ‘milieu’.

Figuur 2.1. Meestgenoemde eigen ideeën en suggesties

Representatief panel (n=1478)

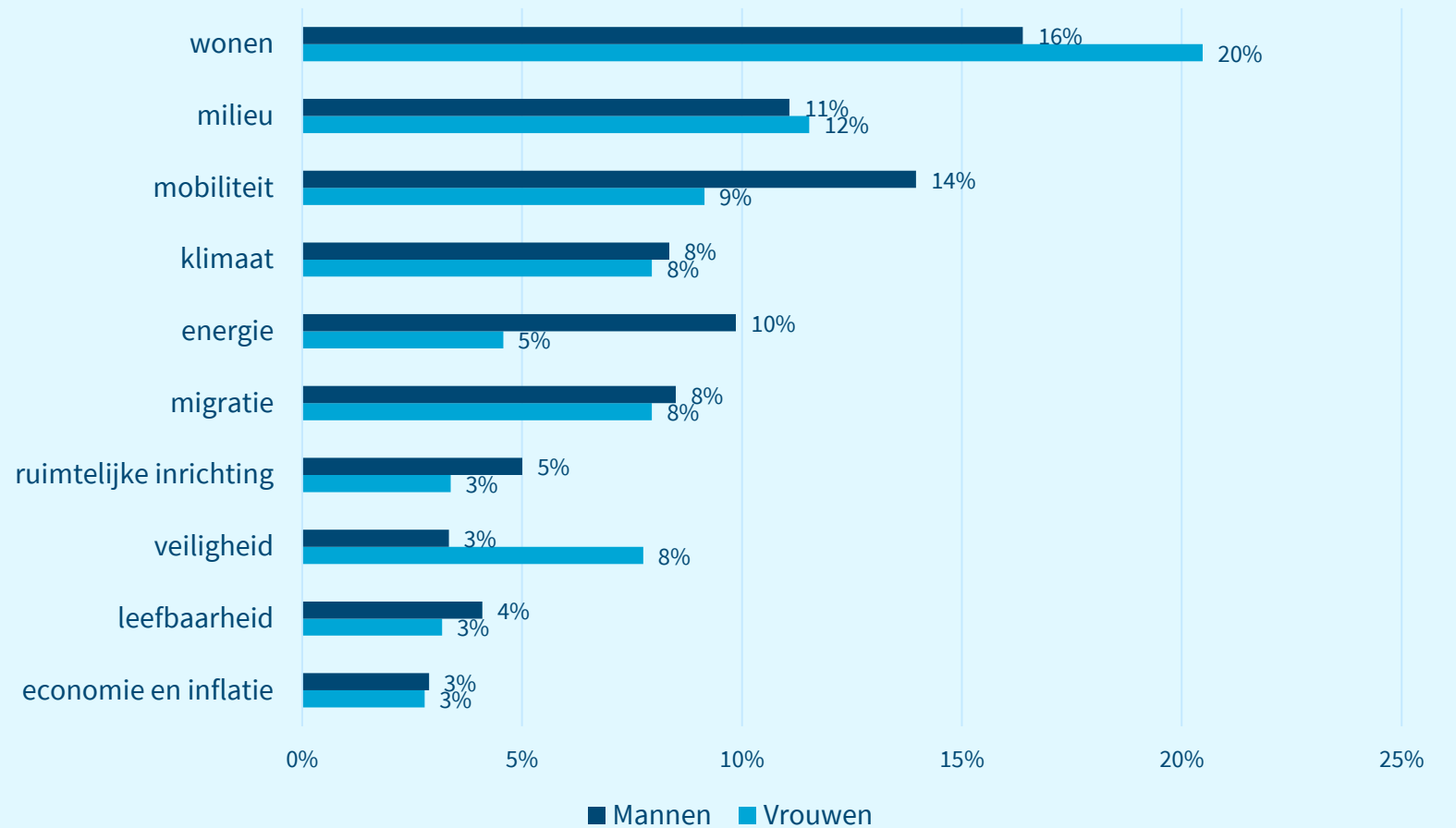

Vrouwen noemen vaker wonen, mannen vaker mobiliteit

- Mannen en vrouwen noemen allebei 'wonen', 'mobiliteit' en 'milieu' het vaakst als een geschikt onderwerp voor een burgerberaad. Vrouwen noemen iets vaker 'wonen' dan mannen, mannen noemen iets vaker 'mobiliteit' dan vrouwen.
- Ook de meeste andere onderwerpen worden vrijwel evenveel genoemd door mannen als door vrouwen. 'Energie' wordt vaker genoemd door mannen, 'veiligheid' wordt vaker genoemd door vrouwen.

Figuur 2.2. Meestgenoemde eigen ideeën en suggesties – opgesplitst naar gender

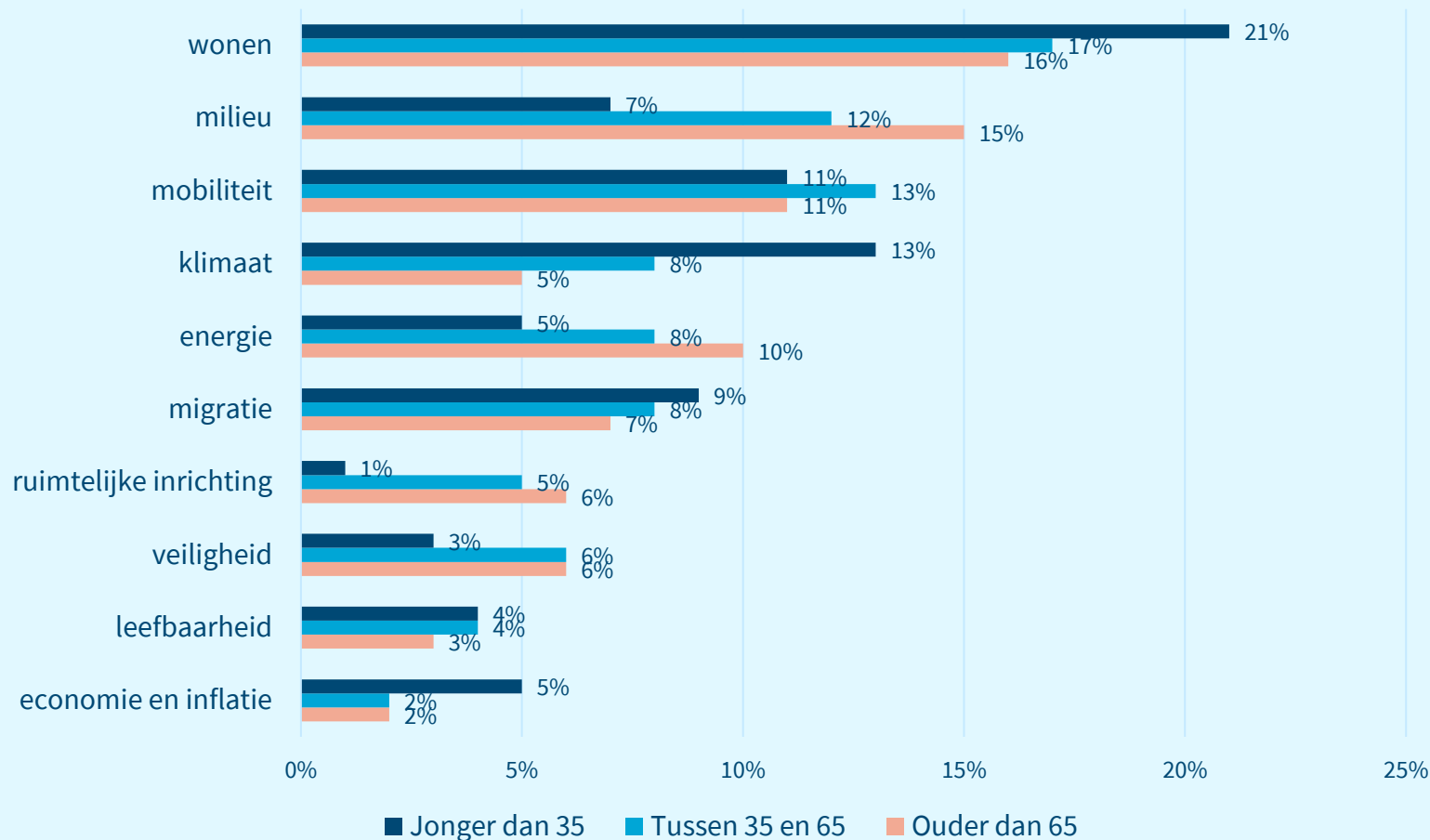
Representatief panel (n=1478)

Er zijn veel overeenkomsten tussen de leeftijdsgroepen

- Deelnemers van alle leeftijdsgroepen noemen 'wonen', 'milieu' en 'mobiliteit' als belangrijke onderwerpen voor een burgerberaad.
- 'Wonen' en 'economie' worden vaker genoemd door jongeren. Ouderen geven vaker aan een burgerberaad over 'milieu' en 'ruimtelijke inrichting' te willen.

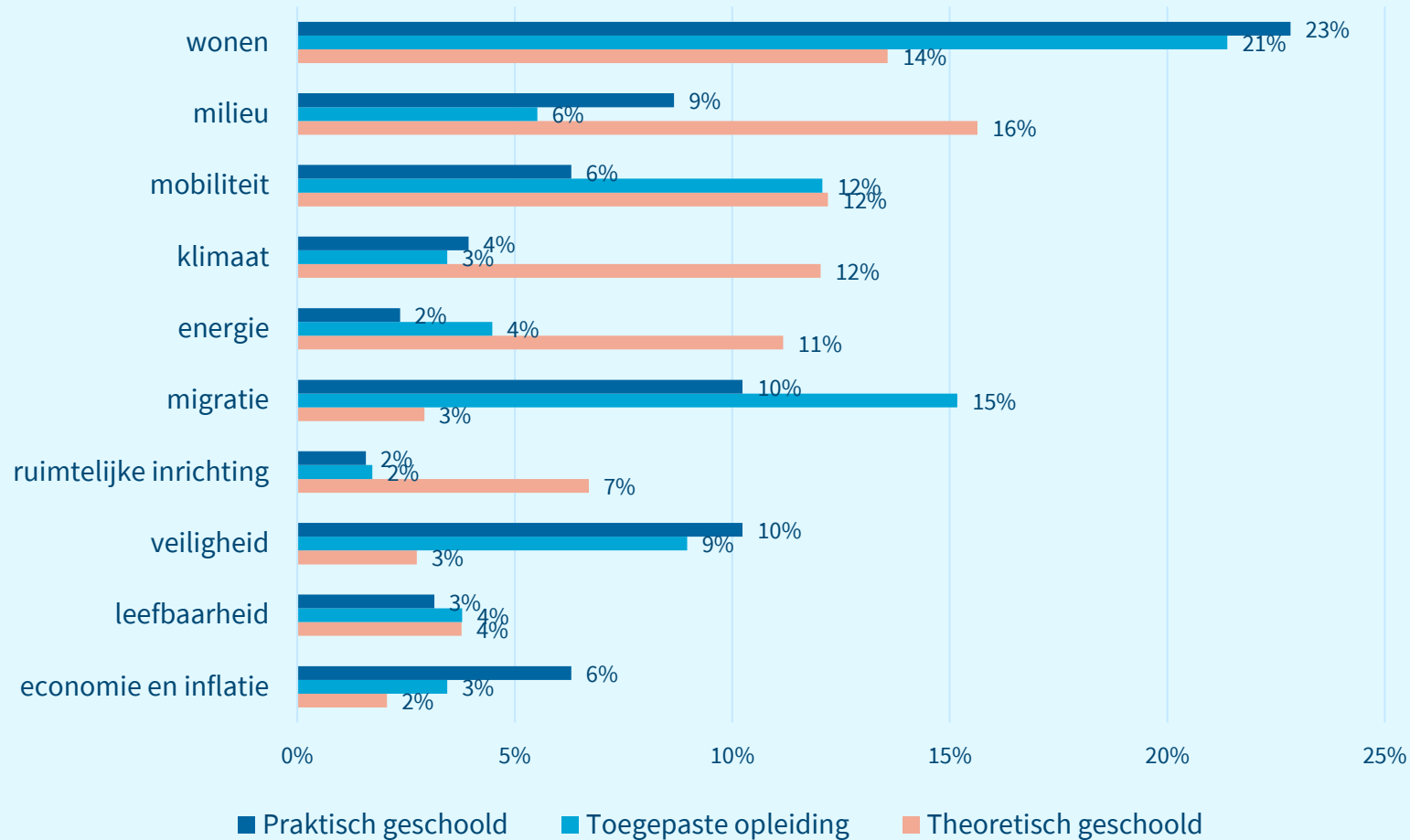
Figuur 2.3. Meestgenoemde eigen ideeën en suggesties – opgesplitst naar leeftijd
Representatief panel (n=1478)

‘Wonen’ voor alle deelnemers belangrijk – ongeacht hun opleidingstype

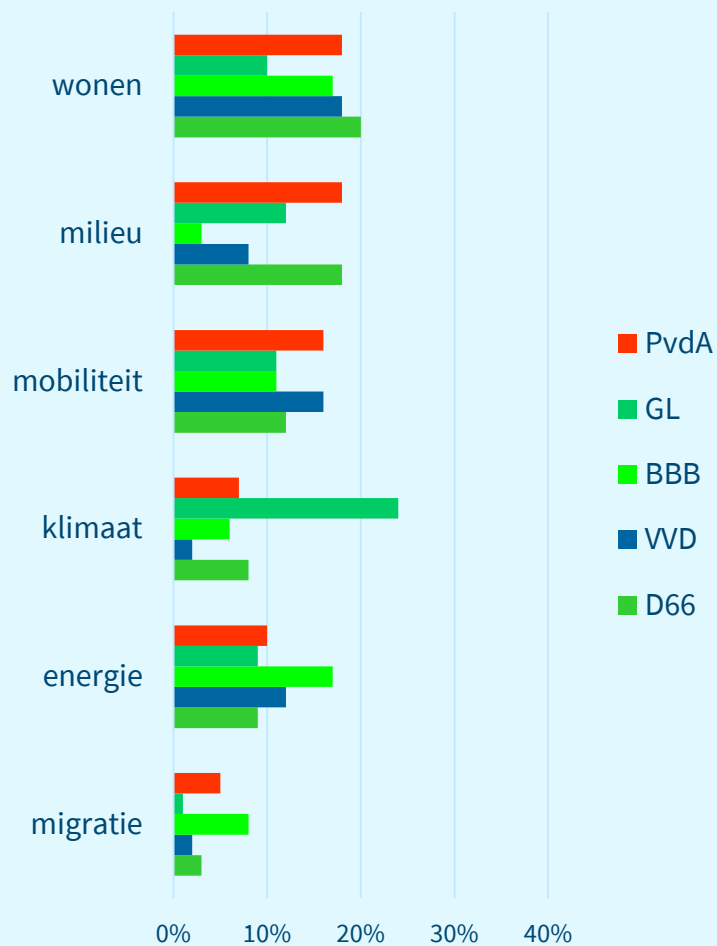
- ‘Wonen’ wordt door deelnemers van alle opleidingsniveaus vaak genoemd.
- Theoretisch geschoolden geven vaker de suggestie om een burgerberaad te organiseren over de thema’s ‘milieu’, ‘klimaat’ of ‘energie’.
- Deelnemers met een toegepaste opleiding zien vooral ‘migratie’ als een belangrijk onderwerp voor een burgerberaad.

Figuur 2.4. Meestgenoemde eigen ideeën en suggesties – opgesplitst naar opleidingsniveau
Representatief panel (n=1478)

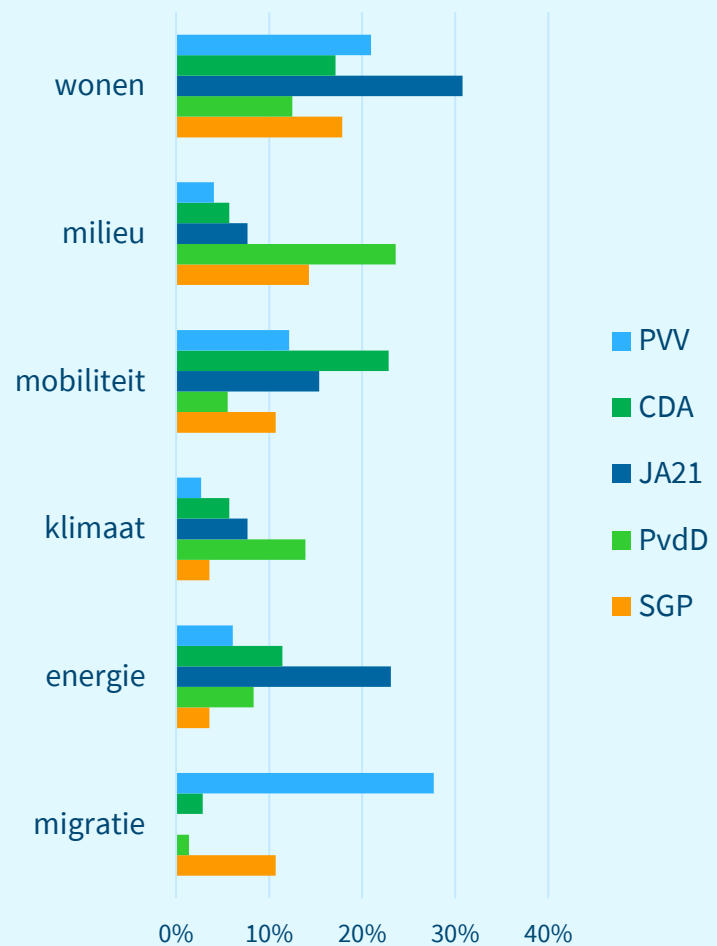

Over welk onderwerp zou jij in gesprek willen tijdens een Burgerberaad? Uitgesplitst naar politieke partij. Wonen wordt vaak genoemd als goed onderwerp onder alle kiezersgroepen. Klimaat en migratie worden door stemmers op sommige partijen vaak genoemd en door andere stemmersgroepen minder vaak genoemd.

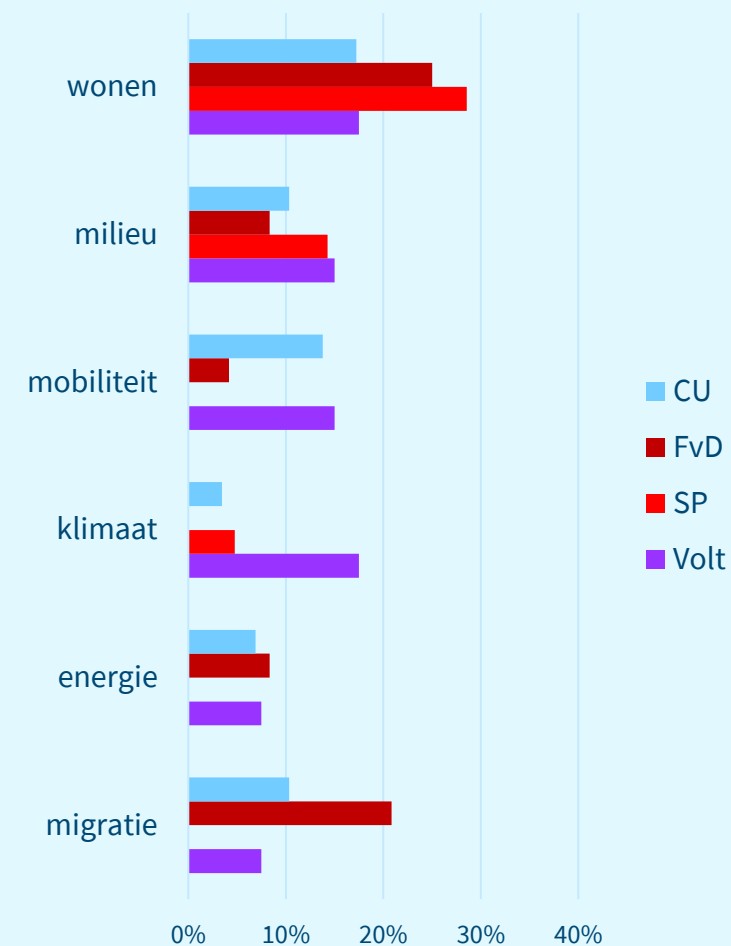
PvdA, GROENLINKS, BBB, VVD, D66

PVV, CDA, JA21, PvdD, SGP

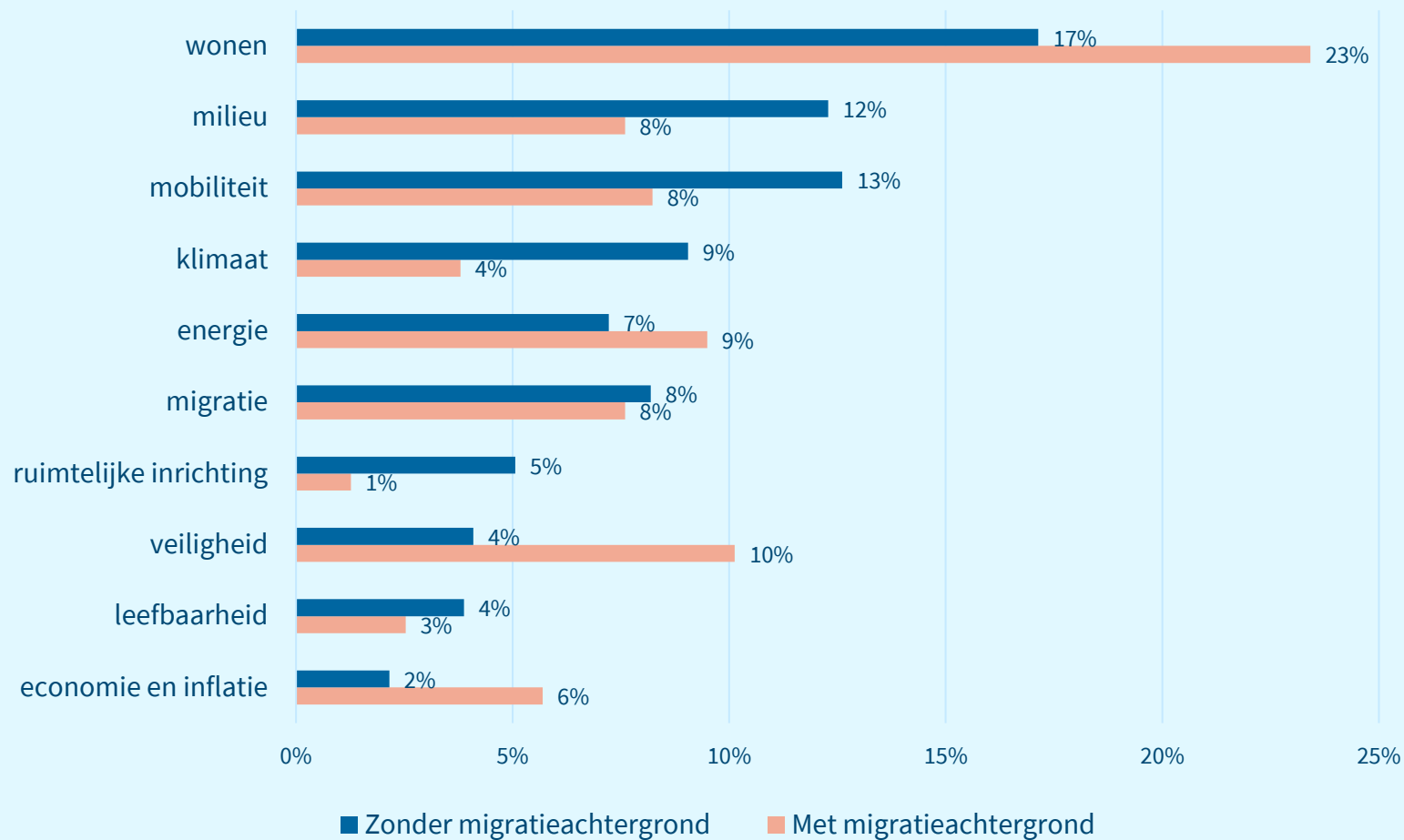
CU, FvD, SP, Volt

Wonen wordt als belangrijk onderwerp gezien door mensen met en zonder een migratie achtergrond.

- Deelnemers met en zonder migratieachtergrond noemen het vaakst 'wonen' als onderwerp voor een burgerberaad. Onder deelnemers met migratieachtergrond heeft dit onderwerp heel duidelijk prioriteit.
- Deelnemers zonder migratieachtergrond noemen relatief vaak 'milieu', 'mobiliteit' en 'klimaat'.
- Deelnemers met een migratie achtergrond noemen relatief vaak 'veiligheid' en 'economie en inflatie' als belangrijke onderwerpen voor een burgerberaad.

Figuur 2.5. Meestgenoemde eigen ideeën en suggesties – opgesplitst naar migratieachtergrond
Representatief panel (n=1478)

Uitwerking van de onderwerpen 'wonen', 'milieu' en 'mobiliteit'. Wat voor toelichtingen geven deelnemers?

Wonen

"Huisvesting, met name voor starters"

"Huurwoningen"

"huizenbouw"

"Wonen op het platteland"

"Woningbouw. Er is een woningtekort en de provincie en het rijk staan soms tegenover elkaar in de woningbouw. Zie bijvoorbeeld de Gnephoek in Alphen aan de Rijn. Ik denk dat burgers vaak wel iets vinden van het bouwen van woningen of het beschermen van het karakter van een gebied."

"Woningbouw, vluchtelingenopvang"

"Betaalbare woningen"

"Woningnood. Ik ken diverse jonge mensen waarvoor het onmogelijk is om betaalbare, zelfstandige huisvesting te vinden."

"Huizen voor alleenstaande moeders"

Milieu

"Natuurherstel en duurzame landbouw"

"Meer groen in de wijk"

"Meer groen en natuur"

"Gezonde bodem, natuur en oppervlakte water"

"Uitstoot chemours"

"Luchtkwalitet"

"Stikstof"

"Hoe kunnen we zorgen dat onze leefomgeving gezond en groen blijft (denk aan pesticiden en PFAS in bodem of water en aan luchtvervuiling). Hoe kunnen we biodiversiteit in onze provincie bevorderen."

"Biodiversiteit"

"Groen, natuurbeheer en milieu"

Mobiliteit

"Openbaar vervoer"

"Eerlijker bereikbaarheidsbeleid"

"De vele verkeersafsluitingen in de gemeente Den Haag en wat er met het geld gebeurt waar wij wegenbelasting voor hebben betaald"

"verkeer en vervoer"

"Provinciale wegen"

"parkeergelegenheid"

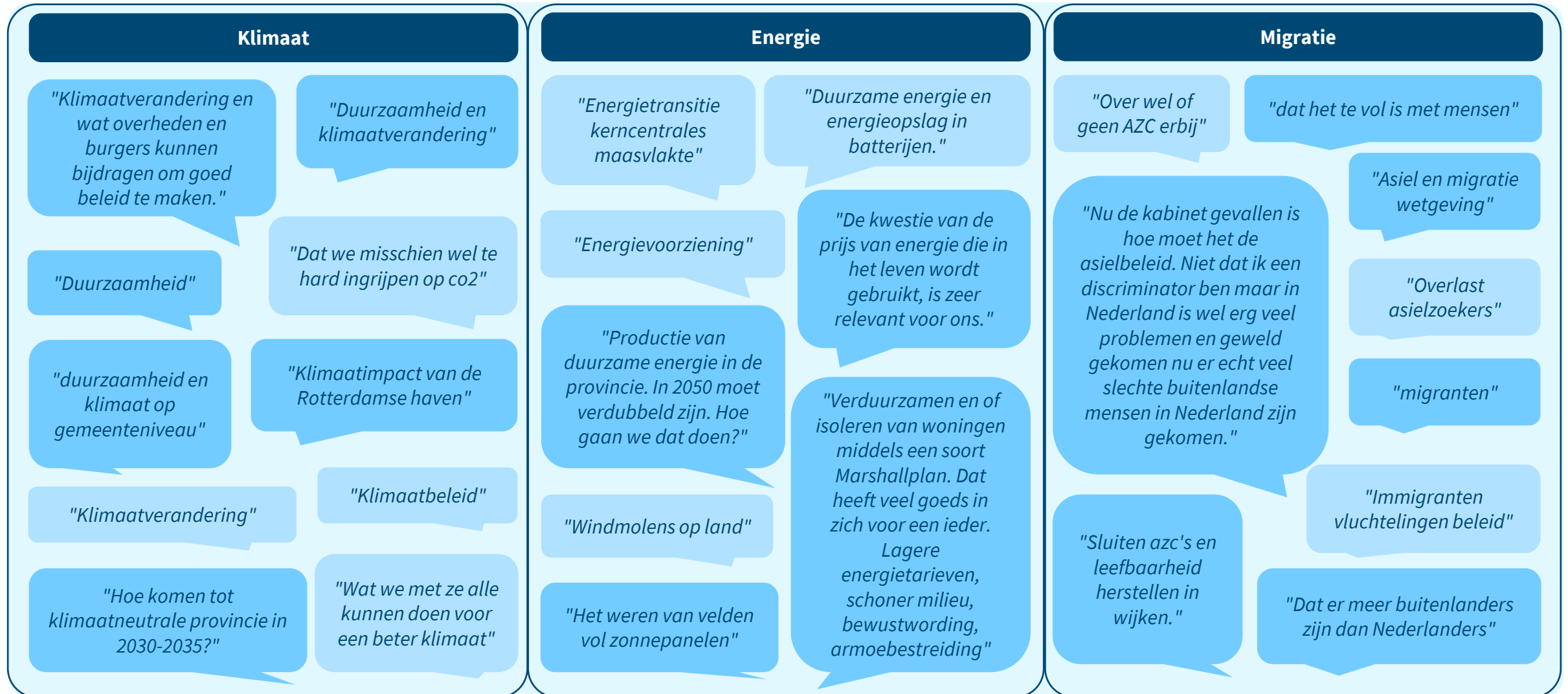
"beter beleid voor verkeersveiligheid"

"Bereikbaarheid. Want het is echt drama op de wegen tegenwoordig"

"Slimmer en toekomstbestendig vervoer + verminderen parkeerdruk"

Uitwerking van de onderwerpen 'klimaat', 'energie' en 'migratie'. Wat voor toelichtingen geven deelnemers?

Eigen ideeën van deelnemers van de straatgesprekken richten zich ook met name op wonen, milieu en mobiliteit

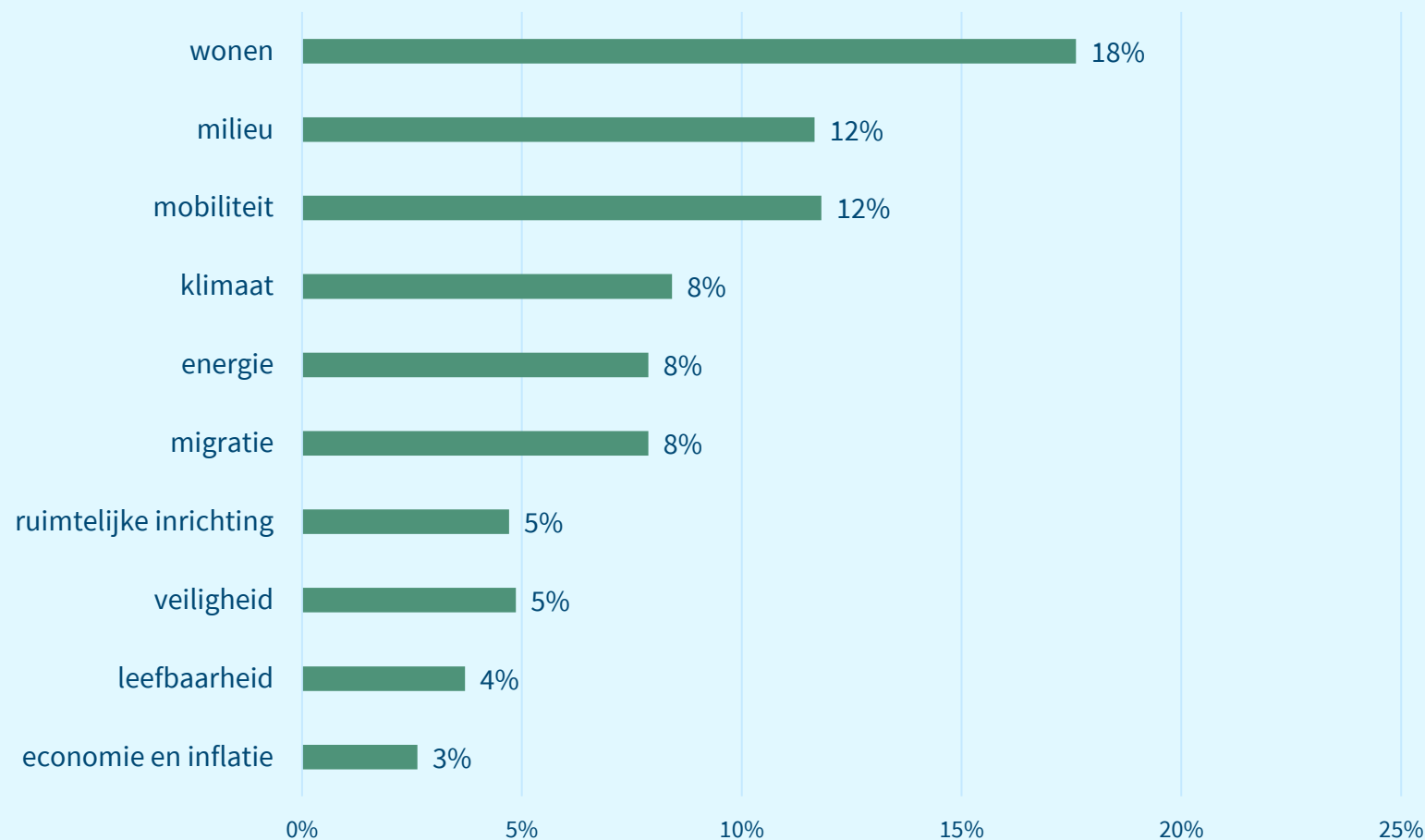
- Tijdens de straatgesprekken noemden de meeste mensen 'wonen', 'milieu' en 'mobiliteit' het vaakst als een geschikt onderwerp voor een burgerberaad, net zoals bij de online raadpleging.
- Ook wat betreft de andere onderwerpen verschillen de deelnemers van de straatgesprekken weinig van de deelnemers van de online raadpleging.

Straatgesprekken

Figuur 3.6. Meestgenoemde eigen ideeën en suggesties

Deelnemers van straatgesprekken (n=46)

3

Voorkeuren voor onderwerpen

- Welke van de opties voor onderwerpen vinden inwoners goede onderwerpen voor een burgerberaad?
- Wat schrijven deelnemers over de opties voor onderwerpen?
- Zijn er verschillen en overeenkomsten in welke onderwerpen inwoners van verschillende politieke achtergronden goed vinden?

1

Aanleiding, globale opzet en respons

2

Eigen ideeën van inwoners

3

Voorkeuren voor onderwerpen

4

Over de raadpleging

De hoofdvraag van de keuzetaak was welke onderwerpen inwoners meer en minder geschikt vonden voor een burgerberaad

- **Doel:** Deze Participatieve Waarde Evaluatie (PWE) in Figuur 4.1 heeft als doel inzicht te krijgen in welke onderwerpen inwoners meer of minder geschikt vinden voor een burgerberaad.
- **Keuzesituatie:** Deelnemers verdeelden 35 punten over zeven vooraf opgestelde onderwerpen waar de provincie een burgerberaad over zou kunnen organiseren. Elke deelnemer kreeg deze in willekeurige volgorde te zien. In Figuur 4.1 van links naar rechts, van boven naar beneden:
  - *Natuur en biodiversiteit in Zuid-Holland*
  - *Eisen aan nieuwbouwprojecten en hun bereikbaarheid in Zuid-Holland*
  - *Maken, vervoeren en opslaan van schone energie in Zuid-Holland*
  - *Cultureel erfgoed en landschap in Zuid-Holland*
  - *Waterveiligheid en voorkomen van wateroverlast in Zuid-Holland*
  - *Luchtkwaliteit, geurhinder, geluidshinder en gevaarlijke stoffen in Zuid-Holland*
  - *De economie van Zuid-Holland*
- **Extra informatie:** Onder de roze informatieknoppen konden deelnemers aanvullende informatie lezen over ieder onderwerp.

Figuur 3.1. Het PWE-gedeelte van het onderzoek

Verdeel je punten

Gebruik de **+** en **-** knoppen om punten aan opties te geven. Klik op de **i**-knop voor meer informatie.

Natuur en biodiversiteit in Zuid-Holland i - 0 +	Eisen aan nieuwbouwprojecten en hun bereikbaarheid in Zuid-Holland i - 0 +	Maken, vervoeren en opslaan van schone energie in Zuid-Holland i - 0 +
Cultureel erfgoed en landschap in Zuid-Holland i - 0 +	Waterveiligheid en voorkomen van wateroverlast in Zuid-Holland i - 0 +	Luchtkwaliteit, geurhinder, geluidshinder en gevaarlijke stoffen in Zuid-Holland i - 0 +
De economie van Zuid-Holland i - 0 +		

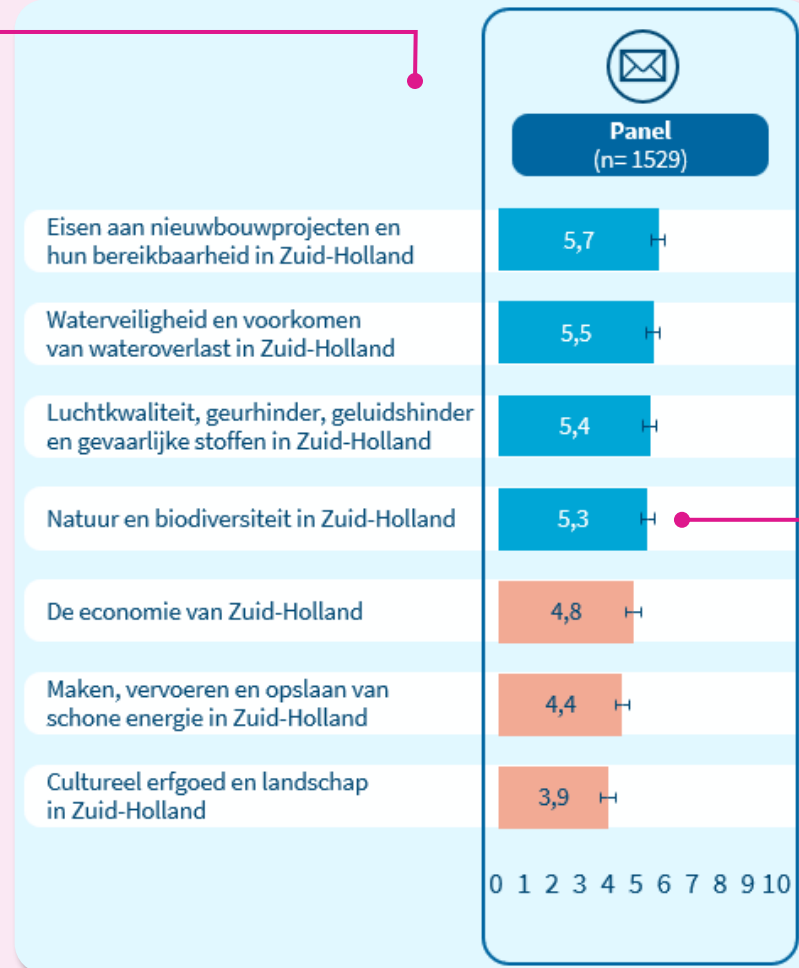
Figuur 3.2. Voorbeeld uitkomsten met uitleg

Gemiddelden voor alle inwoners

- We presenteren eerst hoeveel punten de gemiddelde deelnemer geeft aan de zeven onderwerpen.

Uitgangswaarde

- Als deelnemers aan alle opties evenveel punten toekennen (alles evenveel prioriteit geven), dan zou elke optie vijf punten krijgen (35 gedeeld door 7). Dit noemen we ook wel de *uitgangswaarde*.

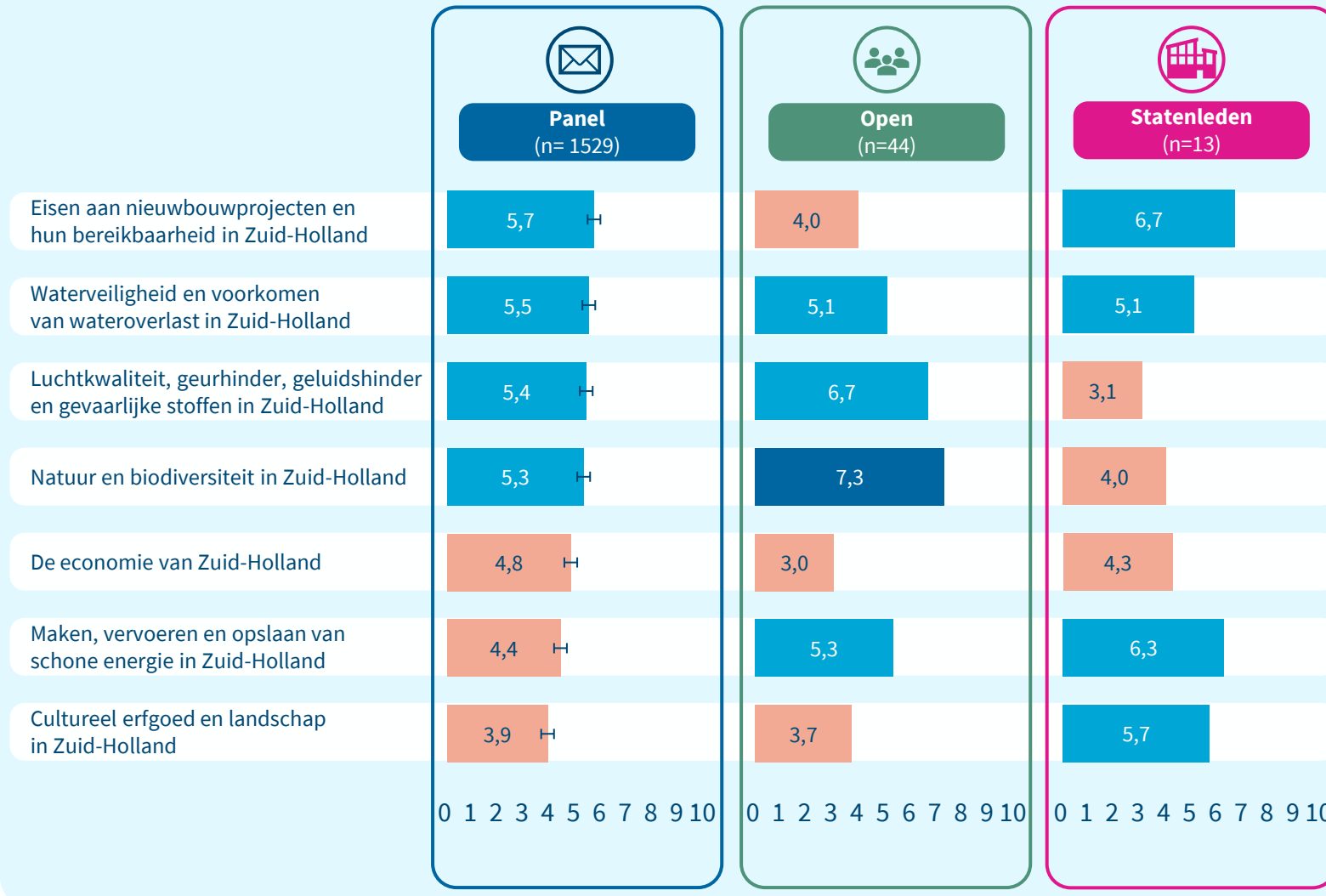

Betrouwbaarheidsinterval

- Een steekproef heeft altijd een mate van onzekerheid. Als alle inwoners van de provincie Zuid-Holland mee zouden doen, dan bevinden de uitkomsten zich met 95% zekerheid in het waardebereik van dit (donkerblauwe) betrouwbaarheidsinterval. Als er geen overlap zit in het waardebereik van twee doelen, dan is het verschil tussen deze doelen *significant*.

Figuur 3.3. Prioritering van de onderwerpen - gemiddelde

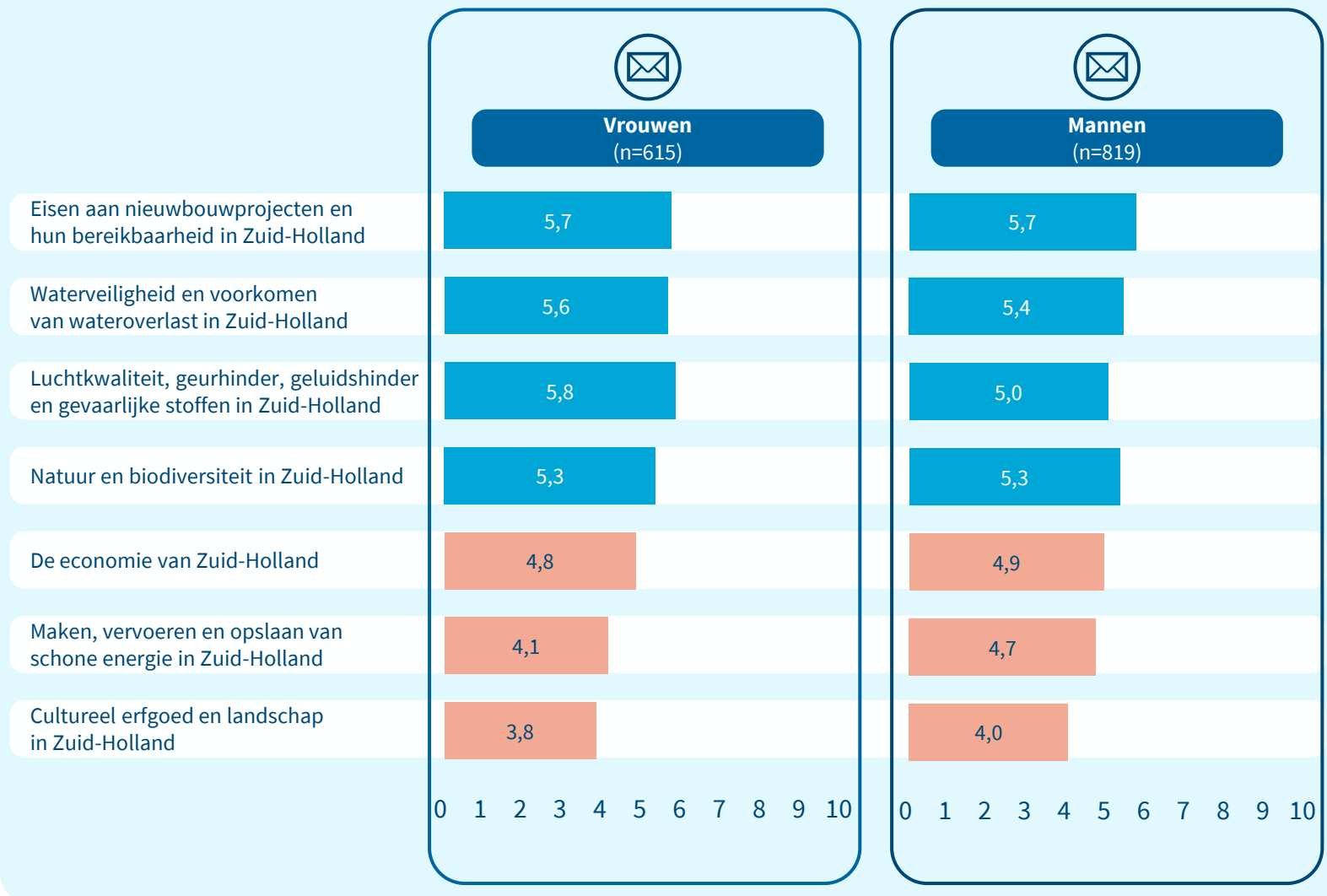
Hoe prioriteren deelnemers van de panel- en open raadpleging de zeven onderwerpen, en hoe doen Statenleden dat?

- We zien dat er in de representatieve panelsteekproef geen extremen zijn – deelnemers geven alle onderwerpen ongeveer evenveel prioriteit. Deelnemers geven wel significant meer prioriteit aan vier doelen:
  - ‘Eisen aan nieuwbouwprojecten’,
  - ‘waterveiligheid en voorkomen van wateroverlast’.
  - ‘luchtkwaliteit, geurhinder, geluidshinder en gevaarlijke stoffen’,
  - en ‘natuur en biodiversiteit’.
- Deelnemers aan de open raadpleging geven duidelijk de meeste prioriteit aan ‘natuur en biodiversiteit’ maar ook ‘luchtkwaliteit, geurhinder, geluidshinder, en gevaarlijke stoffen’ scoort hoog.
- De statenleden vinden ‘eisen aan nieuwbouwprojecten’ het meest belangrijk. ‘Luchtkwaliteit, geurhinder, geluidshinder, gevaarlijke stoffen’ heeft voor hen minder prioriteit.

Figuur 3.4. Prioritering onderwerpen – Naar gender

Panelraadpleging

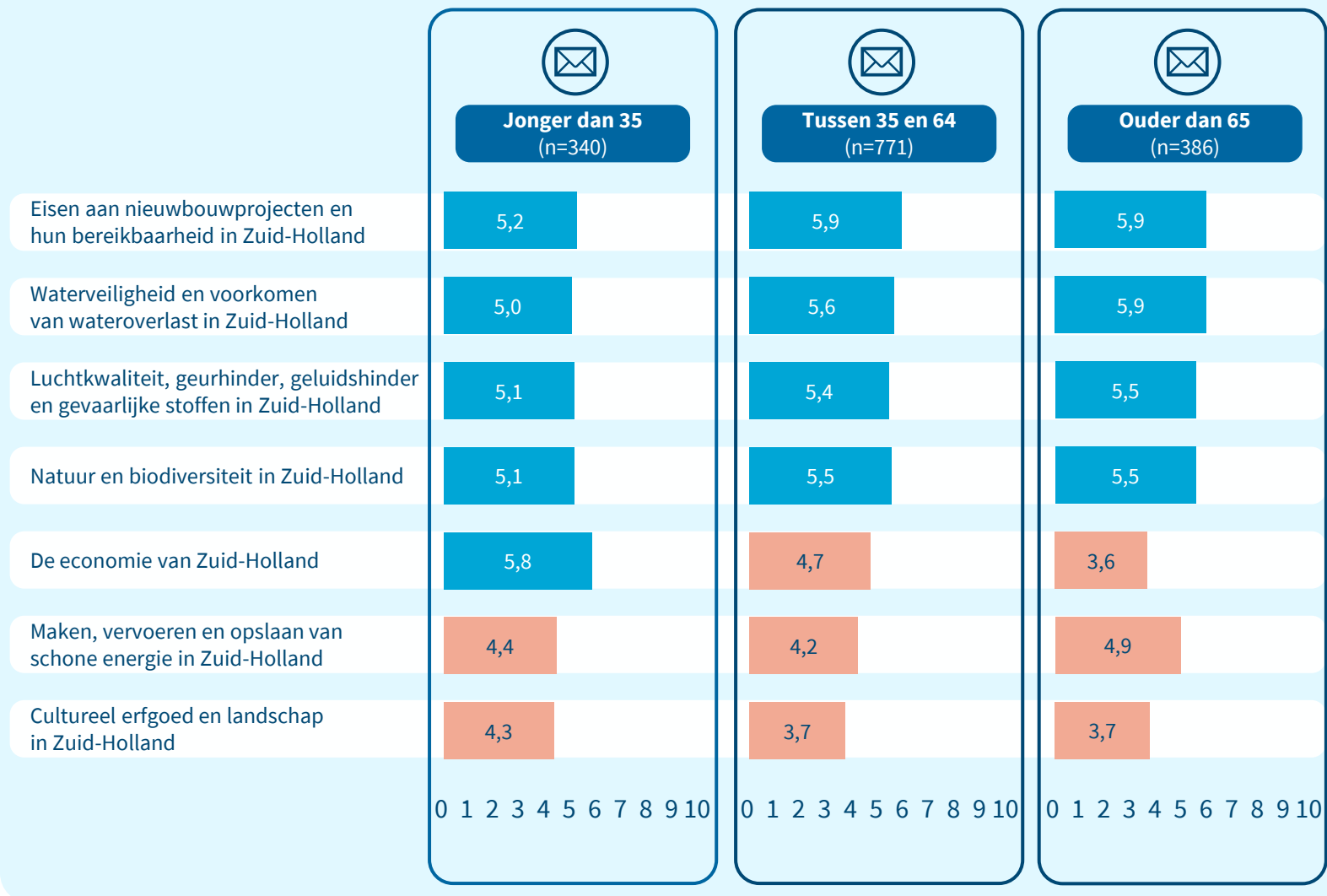
Hoe prioriteren vrouwen en mannen de zeven onderwerpen?

- We zien weinig verschil tussen mannen en vrouwen. Inwoners van beide genders geven prioriteit aan de vier hoogst scorende onderwerpen.
- Vrouwen blijken ‘Luchtkwaliteit, geurhinder, geluidshinder en gevaarlijke stoffen’ iets belangrijker te vinden dan mannen.

Figuur 3.5. Prioritering onderwerpen – Naar leeftijdscategorie

Panelraadpleging

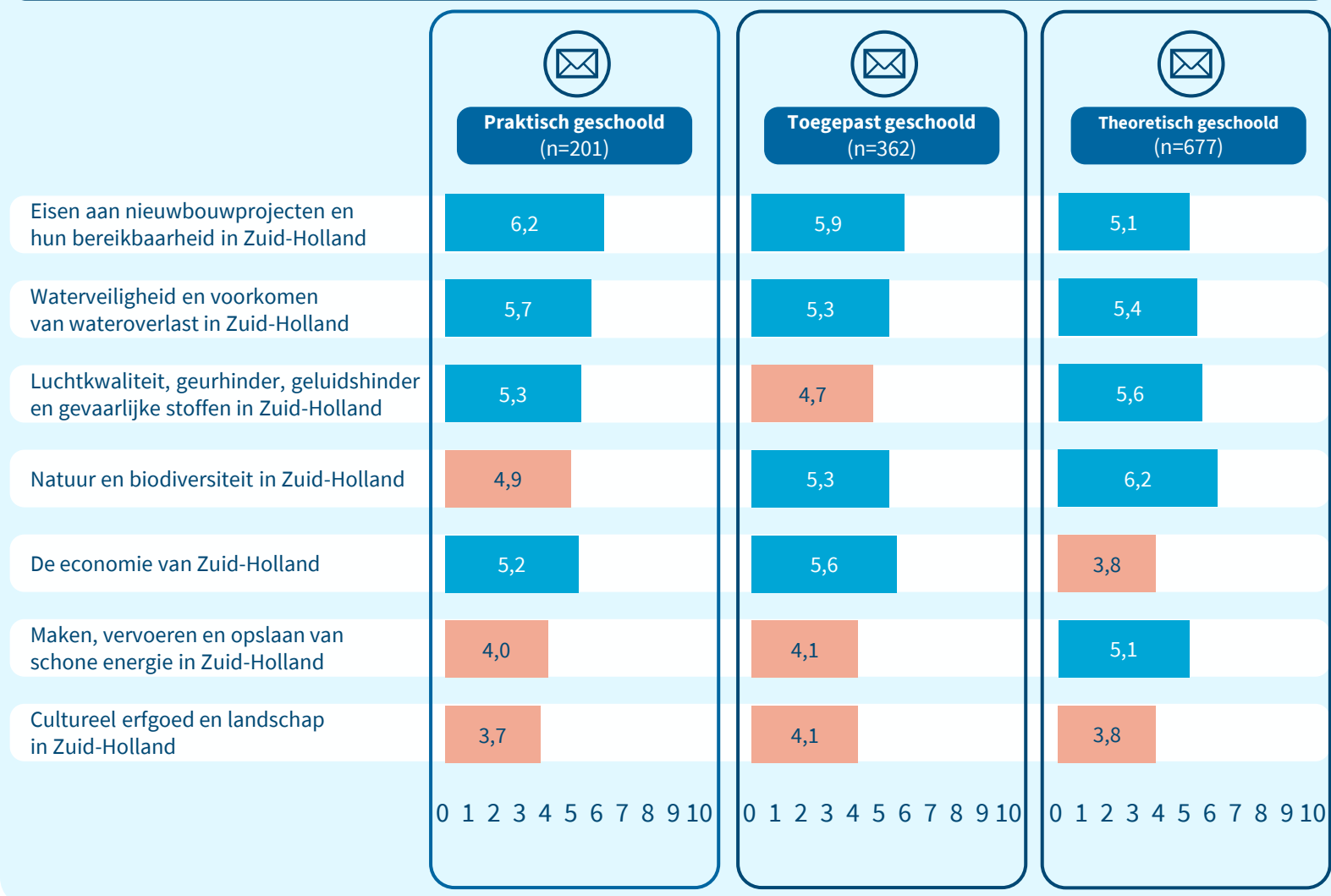
Hoe prioriteren inwoners van verschillende leeftijden de zeven onderwerpen?

- We zien weinig verschil tussen de leeftijdsgroepen.
- Jongeren geven iets meer prioriteit aan ‘economie’ en iets minder prioriteit aan ‘waterveiligheid en voorkomen van wateroverlast’ dan andere leeftijdsgroepen.
- Ouderen (65+) hechten een stuk minder prioriteit aan ‘economie’ dan jongeren.

Figuur 3.6. Prioritering onderwerpen – Naar type opleiding

Panelraadpleging

Hoe prioriteren inwoners van verschillende soorten opleidingen de zeven doelen?

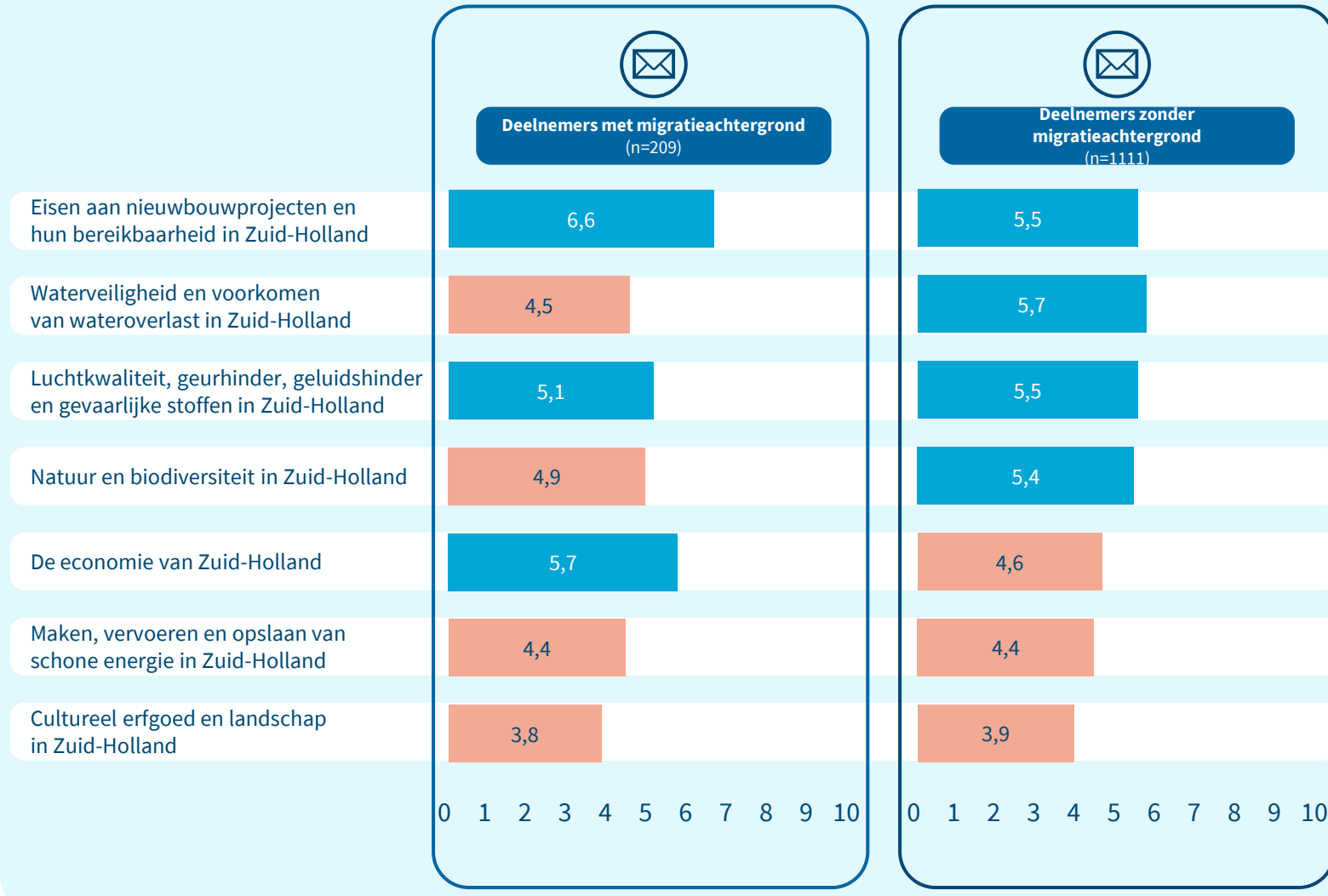
Er zijn kleine verschillen tussen hoe inwoners met verschillende opleidingstypen de onderwerpen prioriteren.

- ‘Eisen aan nieuwbouwprojecten en hun bereikbaarheid in Zuid-Holland’ krijgt iets meer prioriteit van praktisch dan van theoretisch geschoolden.
- ‘Natuur en biodiversiteit’ krijgt iets meer prioriteit van theoretisch geschoolden dan van praktisch geschoolden.
- ‘De economie van Zuid-Holland’ krijgt meer prioriteit van toegepast geschoolden en (in iets mindere mate) praktisch geschoolden dan van theoretisch geschoolden.

Figuur 3.7. Prioritering onderwerpen – Naar migratieachtergrond

Panelraadpleging

Hoe prioriteren inwoners met en zonder migratieachtergrond de zeven onderwerpen?

- ‘Eisen aan nieuwbouwprojecten’ en ‘luchtkwaliteit, geurhinder, geluidshinder en gevaarlijke stoffen’ hebben onder beide groepen – deelnemers met en deelnemers zonder migratieachtergrond - prioriteit.
- Deelnemers met migratieachtergrond geven meer prioriteit aan ‘economie’ terwijl deelnemers zonder migratieachtergrond ‘waterveiligheid’ en ‘natuur en biodiversiteit’ de voorkeur geven.

Hoe prioriteren inwoners van verschillende politieke achtergronden de zeven onderwerpen? (acht grootste partijen)

Deelnemers die op de acht grootste politieke partijen hebben gestemd stellen grotendeels dezelfde prioriteiten. ‘Waterveiligheid en voorkomen van wateroverlast in Zuid-Holland’ en ‘Luchtkwaliteit, geurhinder, geluidshinder en gevaarlijke stoffen in Zuid-Holland’ worden door kiezers van bijna alle grote politieke partijen politieke achterbannen relatief hoog geprioriteerd.

- ‘Eisen aan nieuwbouwprojecten en hun bereikbaarheid in Zuid-Holland’ wordt iets minder hoog geprioriteerd door deelnemers die op PvdA of Groenlinks hebben gestemd, en iets hoger door deelnemers die op de PVV hebben gestemd.
- ‘Waterveiligheid en voorkomen van wateroverlast in Zuid-Holland’ en ‘Luchtkwaliteit, geurhinder, geluidshinder en gevaarlijke stoffen in Zuid-Holland’ worden beiden iets minder hoog geprioriteerd door deelnemers die op JA21 hebben gestemd.

Deelnemers van verschillende politieke achtergronden zijn meer verdeeld over het onderwerp ‘Natuur en biodiversiteit in Zuid-Holland’.

Figuur 3.8. Prioritering onderwerpen – Naar stemgedrag

Panelraadpleging (n= 1573)

	PvdA	GL	BBB	VVD	D66	PVV	CDA	JA21
Eisen aan nieuwbouwprojecten en hun bereikbaarheid in Zuid-Holland	4,5	4,6	5,9	6,4	5,2	7,4	6,7	6,4
Waterveiligheid en voorkomen van wateroverlast in Zuid-Holland	5,4	5,2	6,1	5,4	5,5	5,6	5,8	3,8
Luchtkwaliteit, geurhinder, geluidshinder en gevaarlijke stoffen in Zuid-Holland	5,2	5,7	5,0	5,4	4,9	5,2	5,0	3,8
Natuur en biodiversiteit in Zuid-Holland	6,2	7,2	4,0	4,3	5,8	3,9	4,2	4,9
De economie van Zuid-Holland	5,0	3,0	5,5	5,4	3,7	5,7	4,3	6,3
Maken, vervoeren en opslaan van schone energie in Zuid-Holland	4,7	5,7	4,9	4,8	5,8	3,6	5,0	3,8
Cultureel erfgoed en landschap in Zuid-Holland	4,1	3,6	3,7	3,4	4,1	3,7	3,9	5,9

Legenda

0 tot 3 punten

3 tot 5 punten

5 tot 7 punten

7 punten of meer

Hoe prioriteren inwoners van verschillende politieke achtergronden de zeven onderwerpen? (zeven kleinste partijen)

De deelnemers die op de zeven kleinste partijen hebben gestemd zijn minder eensgezind dan de deelnemers die op de acht grootste partijen hebben gestemd.

- ‘Waterveiligheid en voorkomen van wateroverlast in Zuid-Holland’ wordt door de meeste groepen kiezers van relatief hoog geprioriteerd.
- Net als bij de acht grootste partijen zijn verschillende groepen kiezers van deze partijen relatief verdeeld over het onderwerp ‘Natuur en biodiversiteit in Zuid-Holland’. En dit geldt ook voor het onderwerp ‘economie’.

Figuur 3.9. Prioritering onderwerpen – Naar stemgedrag

Panelraadpleging (n= 1573)

	PvdD	SGP	CU	FvD	SP	50PLUS	VOLT
Eisen aan nieuwbouwprojecten en hun bereikbaarheid in Zuid-Holland	3,6	4,5	5,9	5,2	6,1	5,1	5,9
Waterveiligheid en voorkomen van wateroverlast in Zuid-Holland	5,4	7,1	5,7	4,6	5,7	7,8	5,0
Luchtkwaliteit, geurhinder, geluidshinder en gevaarlijke stoffen in Zuid-Holland	7,1	5,5	4,7	3,7	6,3	6,0	5,1
Natuur en biodiversiteit in Zuid-Holland	8,1	5,7	6,4	5,3	3,8	3,4	7,5
De economie van Zuid-Holland	2,7	4,9	2,5	7,9	5,7	4,8	2,9
Maken, vervoeren en opslaan van schone energie in Zuid-Holland	4,2	3,6	5,1	2,2	4,2	2,7	5,2
Cultureel erfgoed en landschap in Zuid-Holland	4,0	3,7	4,6	6,0	3,2	5,3	3,4

Legenda

0 tot 3 punten

3 tot 5 punten

5 tot 7 punten

7 punten of meer

Uitwerking van de drie onderwerpen die het meeste prioriteit krijgen van deelnemers. Wat geven deelnemers als onderbouwing?

Eisen aan nieuwbouwprojecten en hun bereikbaarheid in Zuid-Holland

"nieuwbouw hardnodig door woningnood"

"bereikbaarheid is belangrijk"

"Is niet echt heel nodig"

"Dit is hoog nodig om dit aan te pakken"

"Sociale woningen zijn een noodzaak, door gentrificatie niet meer betaalbaar. Nieuwbouw kan hierop inspringen, als deze dan ook deugdelijk wordt gebouwd"

"Er moeten meer huizen konen duidelijk"

"Slecht bereikbade wijken zijn niet toekomstvast"

"er zijn meer woningen nodig"

"Ik wil graag veel aandacht voor Openbaar Vervoer, deelauto's etc."

"Bereikbaarheid is nu al beroerd, meer huizen zal dat niet positief beïnvloeden"

Waterveiligheid en voorkomen van wateroverlast in Zuid-Holland

"Droge voeten zorgt voor rust. En rust geeft een fijne maatschappij"

"Meer hevige buien met veel water en ook veel droogte"

"veiligheid = altijd belangrijkst"

"Er is hier altijd veel wateroverlast als het veel geregend heeft."

"We liggen onder de zeespiegel. Onderhoud en watermanagement is belangrijk"

"Water is van levensbelang, maar soms ook levensgevaarlijk. Hoe we daarmee om kunnen gaan moeten we met elkaar bepalen. Bijvoorbeeld hoever moet je gaan is het voorkomen van overlast. Wil je alle risico's altijd en overal evenveel uitsluiten? Of accepteer je voor bepaalde gebieden een risico?"

"Ik denk dat dit steeds meer een probleem gaat worden en dat we ons daar nu op moeten voorbereiden, voor het te laat is"

Luchtkwaliteit, geurhinder, geluidshinder en gevaarlijke stoffen in Zuid-Holland

"Chemours en dergelijke word al jaren genegeerd"

"Schone lucht voor de leefbaarheid en onze gezondheid is erg belangrijk."

"Dit is bij uitstek iets waar burgers de prijs voor betalen als hun belangen ondergeschikt worden gemaakt aan die van bedrijven en uitstoters."

"Lucht = leven"

"Niet ten kosten van alles"

"Veiligheid voor brandgevaarlijke stoffen"

"Geen geluidshinder van terreurturbines!"

"We willen hierin het braafste jongetje in de klas zijn maar. Is op dit moment meer mensen op kosten jagen etc."

"Niemand wil in slechte luchtkwaliteit leven, of kanker krijgen door intensieve industrie. Tijd voor de overheid om dat te horen?"

Uitwerking van de onderwerpen die minder prioriteit krijgen van deelnemers. Wat geven deelnemers als onderbouwing?

Natuur en biodiversiteit in Zuid-Holland

"Naarmate de bevolkingsdichtheid groter wordt, komt de natuur onder druk."

"De natuur is de basis van ons bestaan."

"de natuur en biodiversiteit gaat nog steeds hard achteruit wat op termijn ons eigen bestaan zal bedreigen"

"Belangrijk onderwerp waar mensen veel van merken"

"Ik maak me zorgen over de ecologische druk van onze huidige economie en levensstandaard. Vooral in de Randstad zouden we daar iets aan moeten doen."

De economie van Zuid-Holland

"Ik weet niet of economie op provinciaal niveau echt een onderwerp is, landelijke economie lijkt mij belangrijker"

"Belangrijk voor werkgelegenheid en inkomen voor burgers."

"Het is belangrijk dat toekomstige generaties nog werk hebben."

"Economie raakt ons allemaal"

"werkgelegenheid dichtbij huis"

"De economie van Zuid - Holland is crucial voor de welvaart en ontwikkeling van de regio."

Maken, vervoeren en opslaan van schone energie in Zuid-Holland

"Schone energie is belangrijk voor onze toekomst"

"Minder afhankelijk zijn"

"daar is echt wat te kiezen en oplossingen niet makkelijk maar wel belangrijk"

"Zeer actueel, en tegelijk behoorlijk technisch. Minder geschikt voor een burgerberaad."

"Momenteel weten veel mensen vooral wat ze niet willen als een ander (bestuur, bedrijf) met initiatieven komt. Wat willen ze als ze aan de knoppen zitten? Hoe krijgen we de lusten en lasten van voorzieningen dichterbij elkaar?"

Cultureel erfgoed en landschap in Zuid-Holland

"Een onderwerp waar veel mensen al een duidelijke mening over hebben"

"Het agrarisch landschap waar men trots op moet wezen, ook hier moet men naar kijken waar dat moet beschermd kan worden"

"ja het stukje cultuur is wel belangrijk maar niet perse noodzakelijk om daar de eerste prioriteit van te maken"

"Gaat me aan het hart"

"Zuid-Holland mag meer landschap hebben is al erg volgebouwd"

"Cultureel erfgoed en landschap zijn belangrijk voor identiteit en toerisme"

4

Over de raadpleging

- Hoe hebben deelnemers de raadpleging ervaren?
- Welk rapportcijfer geven zij?

1

Aanleiding, globale
opzet en respons

2

Eigen ideeën van
inwoners

3

Voorkeuren voor
onderwerpen

4

Over de raadpleging

Hoe hebben deelnemers het onderzoek gewaardeerd?

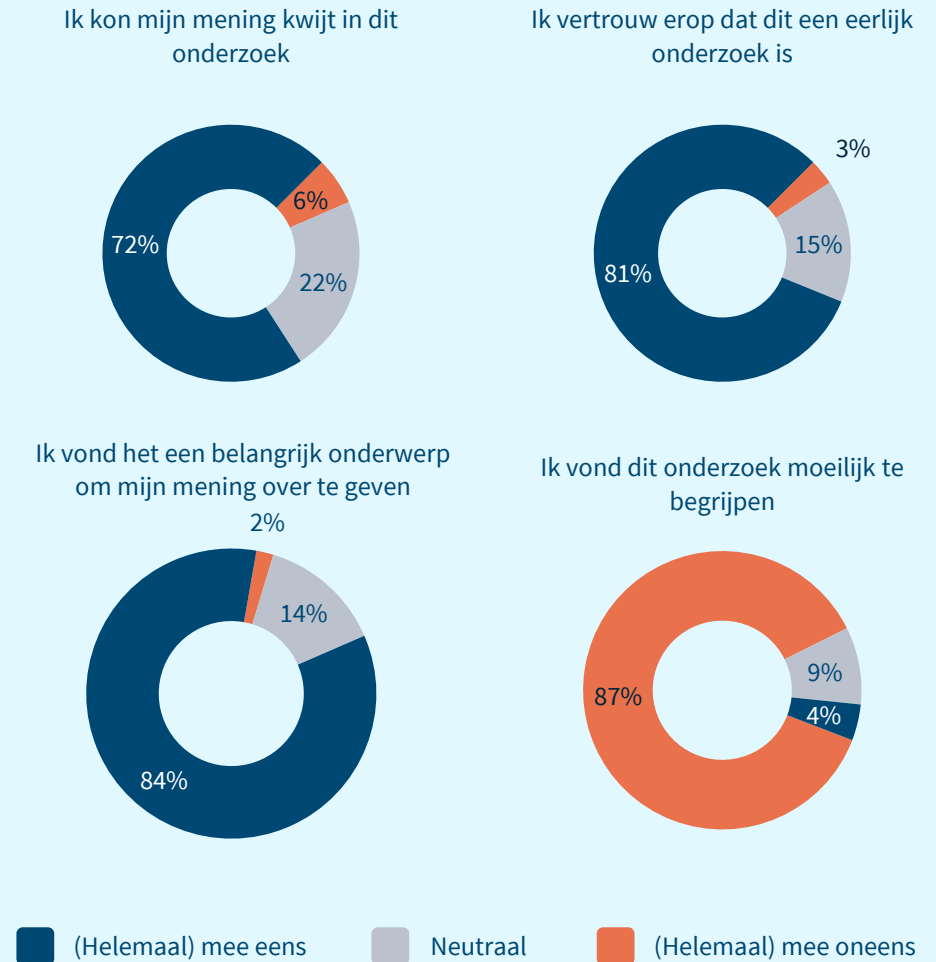
Figuur 4.1 laat zien hoeveel deelnemers het (helemaal) eens en (helemaal) oneens waren met verschillende stellingen over het onderzoek. Het betreft hier de antwoorden van deelnemers aan de panel-versie.

- Deelnemers zijn positief over het onderzoek: **93%** van de deelnemers geeft een voldoende. Ze beoordelen het onderzoek gemiddeld met een rapportcijfer **7,1**.
- De meeste deelnemers (72%) geven aan hun mening kwijt te kunnen in dit onderzoek. 6% geeft aan niet hun mening kwijt te kunnen in dit onderzoek.
- De meeste deelnemers (81%) geven aan dat ze erop vertrouwen dat dit een eerlijk onderzoek is. 3% geeft aan dat ze er niet op vertrouwen dat dit een eerlijk onderzoek is.
- Veel deelnemers (84%) geven aan dat ze een burgerberaad een belangrijk onderwerp vinden om hun mening over te geven. 2% van de deelnemers geeft aan dat niet te vinden.

"Ik hoop van harte dat ik mee mag doen met het burgerberaad Zuid Holland. Zuid Holland is dichtbevolkt en er zijn veel onderwerpen waar veel mensen een mening over hebben. Het is mooi dat daar iets mee gedaan wordt"

"Ben benieuwd naar de uitkomst"

Figuur 4.1. Over hoe deelnemers het onderzoek waarden

Hoe hebben deelnemers het onderzoek gewaardeerd?

Figuur 4.2 laat zien hoeveel deelnemers het (helemaal) eens en (helemaal) oneens waren met verschillende stellingen over het onderzoek. Het betreft hier de antwoorden van deelnemers aan de panel-versie.

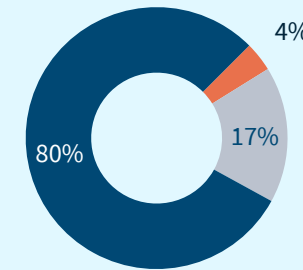
- Veel deelnemers (80%) geven aan dat ze vinden dat deze methode vaker moet worden ingezet om inwoners te betrekken bij overheidsbeleid. 4% geeft aan dat niet te vinden.
- De meeste deelnemers (72%) geven aan dat ze hebben geleerd van de keuzes die de overheid moet maken door mee te doen aan de raadpleging. 5% geeft aan dat ze dat niet hebben gedaan.
- De helft van de deelnemers (50%) geeft aan dat ze de besluiten over een burgerberaad beter kunnen accepteren als er veel mensen meedoen aan deze raadpleging. 14% geeft aan dat niet te doen.
- De meeste deelnemers (59%) geeft aan dat ze meer vertrouwen in de besluiten van de overheid krijgen als de overheid vaker op deze manier inwoners laat meedenken over dit soort keuzes. 15% geeft aan dat ze dat niet doen.

"Interessant om mee te doen. Dwingt mij als burger ook goed na te denken en scherp mijn mening te verwoorden met betrekking tot de vraagstukken die in de provincie/het land spelen."

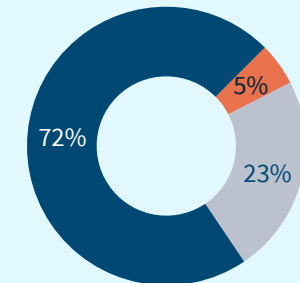
"Ik vond het een interessante vragenlijst. Geeft toch een beetje het idee dat ook de burger iets kan inbrengen."

Figuur 4.2. Over hoe deelnemers het onderzoek waarderen

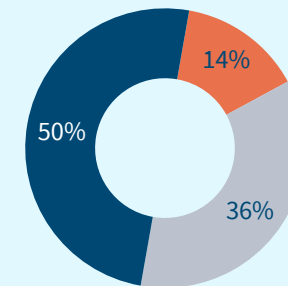
Deze methode moeten vaker worden ingezet om inwoners te betrekken bij overheidsbeleid.

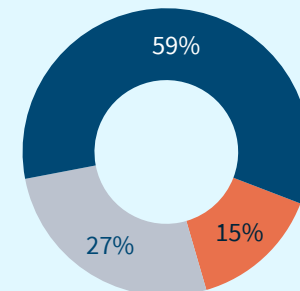
Doordat ik meedoe aan deze raadpleging heb ik geleerd over de keuzes die de overheid moet maken over dit thema.

Als veel mensen meedoen aan deze raadpleging, dan zijn de uiteindelijke besluiten over dit onderwerp voor mij beter te accepteren.

Als de overheid vaker op deze manier inwoners laat meedenken over dit soort keuzes, dan krijg ik meer vertrouwen in de besluiten van de overheid.

■ (Helemaal) mee eens   ■ Neutraal   ■ (Helemaal) mee oneens

populytics.nl